

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

01 februarie 2023

mun. Chișinău

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte – Timofti Vladimir,

Judecători – Țurcan Anatolie și Plămădeală Ghenadie,

examinând admisibilitatea în principiu a recursurilor ordinare declarate de către avocații Țurcan Vitalie și Coban Igor în numele inculpatului Antoci Vasile, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 23 februarie 2022, în cauza penală în privința lui

Antoci Vasile xxxx

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 23.03.2021 – 05.08.2021;

Instanța de apel: 03.09.2021 – 23.02.2022;

Instanța de recurs: 01.08.2022 – 01.02.2023.

a c o n s t a t a t:

1. Prin sentința Judecătoriei Bălți, sediul Sîngerei din 05 august 2021, pe baza probelor administrate la faza de urmărire penală, în procedura prevăzută de art.364¹ Cod de procedură penală, Antoci Vasile a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art.186 alin.(2) lit. d) Cod penal, fiindu-i stabilită pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 2 ani, cu executare în penitenciar de tip semiînchis.

În temeiul art.85 alin.(1) Cod penal, prin cumul de sentințe, la pedeapsa aplicată prin prezenta sentință, s-a adăugat parțial partea neexecutată a pedepsei stabilite prin sentința Judecătoriei Soroca, sediul Florești din 05.04.2018, stabilindu-i lui Antoci Vasile pedeapsa definitivă sub formă de închisoare pe un termen de 3 ani 6 luni, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis.

2. Pentru pronunțarea sentinței, prima instanță a constatat că Antoci Vasile, a săvârșit furt, adică sustragerea pe ascuns a bunurilor altei persoane, cu cauzarea de daune în proporții considerabile în următoarele circumstanțe:

Astfel, în noaptea de 27 spre 28 ianuarie 2021, între orele 01.45-02.00, având scopul sustragerii pe ascuns a bunurilor altei persoane, prin acces liber, Antoci Vasile a sustras 6 guri de canal de la fântânile de vizitare a comunicațiilor

electronice, din satul Cubolta r-nul Sîngerei, cauzându-i SA „Moldtelecom”, o daună materială considerabilă în mărime de 7 590 lei.

3. Nefiind de acord cu soluția primei instanțe, inculpatul a declarat apel, prin care a solicitat casarea acesteia, cu adoptarea unei noi soluții prin care să-i fie aplicate prevederile art.109 Cod penal – actul împăcării părților.

În motivarea apelului a invocat dezacordul cu modalitatea de individualizare a pedepsei penale înfăptuită de către prima instanță, pe care o consideră prea aspră, ținând cont de faptul că a recunoscut vina, s-a căit sincer de cele comise, a înaintat cerere de examinare a cauzei penale în baza art.364¹ Cod de procedură penală, considerând că urmează să-i fie aplicate prevederile art.109 Cod penal – actul împăcării părților, deoarece s-a împăcat cu partea vătămată încă la urmărirea penală, achitând prejudiciul material în mărime de 7 590 lei, cât și prejudiciul suplimentar în mărime de 1 800 lei, pentru efectuarea lucrărilor de instalare.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 23 februarie 2022, a fost respins ca nefondat, apelul declarat, cu menținerea sentinței atacate fără modificări.

4.1. În motivarea soluției emise, instanța de apel a menționat că, prima instanță a respectat normele procesuale, a verificat complet, sub toate aspectele și în mod obiectiv circumstanțele cauzei și a dat probelor administrate în faza de urmărire penală, acceptate de inculpat, o apreciere legală din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității lor, iar toate în ansamblu din punct de vedere al coroborării lor, corect ajungând la concluzia privind vinovăția inculpatului Antoci Vasile în baza art.186 alin.(2) lit. d) Cod penal, furtul, adică sustragerea pe ascuns a bunurilor altei persoane, săvârșită cu cauzarea de daune în proporții considerabile, calificarea faptei fiind corectă.

Instanța de apel a considerat nefondate motivele invocate de către inculpat cu referire la dezacordul cu individualizarea pedepsei penale, reținând că prima instanță la stabilirea pedepsei a ținut cont de prevederile art.art.7, 61, 75 Cod penal, de caracterul și gradul de pericol social al infracțiunii săvârșite, de persoana inculpatului, care a acceptat probele administrate în cadrul urmăririi penale, de circumstanțele cauzei care atenuează sau agravează răspunderea, repararea benevolă a pagubei pricinuite, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, or, inculpatul nu este la prima abatere, anterior fiind condamnat pentru mai multe infracțiuni iar la 28.01.2021 acesta comite în termenul de probă o altă infracțiunea, astfel prima instanță a constatat că inculpatul nu a tras concluziile de rigoare referitor la acțiunile sale ilegale iar scopul pedepsei penale aplicate prin sentințele precedente n-a fost atins, astfel, cele sus-indicate, indică la faptul că Antoci Vasile na stat pe calea corijării, este dispus să comită sistematic infracțiuni, astfel, instanța de fond corect i-a stabilit acestuia pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 2 ani, iar în temeiul art.85 alin.(1) Cod penal, stabilindu-i lui Antoci Vasile pedeapsa definitivă sub formă de închisoare pe un termen de 3 ani 6 luni, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis.

Instanța de apel a menționat că, temei legal pentru aplicarea pedepsei mai blânde decât cea prevăzută de lege - nu se constată, or, toate circumstanțele cauzei

au fost luate în considerație de către prima instanță la stabilirea pedepsei, ținând cont de prevederile art.364¹ Cod de procedură penală, inculpatul beneficiind de reducerea cu o treime a limitei de pedeapsă cu închisoare prevăzute de sancțiunea normei penale în baza căreia a fost condamnat.

Instanța de apel a apreciat că, modalitatea de executare aleasă de prima instanță este în acord cu principiul proporționalității, având în vedere fapta comisă, urmările produse, personalitatea inculpatului și situația familială a acestuia.

Instanța de apel a apreciat ca nefondată solicitarea inculpatului privind încetarea procesului penal în privința sa în legătură cu împăcarea părților, menționând că, din partea părții vătămate SA „Moldtelecom” nu a parvenit careva cerere de împăcare cu inculpatul Antoci Vasile, astfel nefiind întrunite condițiile prevăzute de lege pentru împăcarea potrivit prevederilor art.109 Cod penal.

5. Decizia instanței de apel este atacată cu recurs ordinar de către avocatul Țurcan Vitalie în numele inculpatului, prin care, invocă prevederile art.427 alin.(1) pct. 6) Cod de procedură penală, solicită casarea deciziei instanței de apel, cu remiterea cauzei la rejudecare într-un alt complet de judecată.

În argumentarea recursului menționează că, procedura simplificată în temeiul art.364¹ Cod de procedură penală, conform căreia a fost examinată cauza penală de învinuire a lui Antoci Vasile în baza art.186 alin.(2) lit. d) Cod penal, a fost viciată, deoarece conform înscrisului din dosar (f.d.187, vol. I) prin care inculpatul Antoci Vasile solicită și/sau își manifestă voința cu privire la examinarea dosarului în procedură simplificată, nu este redat personal prin înscris autentic, or, din contextul cererii se constată că înscrisul dat a fost redat (scris nemijlocit) de avocat.

Susține că, au fost ignorate prevederile art.364¹ Cod de procedură penală, care reglementează că până la începerea cercetării judecătorești, inculpatul poate declara personal prin înscris autentic - că recunoaște săvârșirea faptelor indicate în rechizitoriu și solicită ca judecarea cauzei să se facă pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală. Aceste condiții trebuie întrunite cumulativ, ținând seama că declarația inculpatului nu este un act formal, ci unul substanțial de fond.

A subliniat că, formulând solicitarea de a judeca cauza în baza probelor administrate în faza de urmărire penală, inculpatul renunță neechivoc la dreptul de a interoga martori în fața instanței. Renunțarea nu este contrară art.6 § 3 lit. d) din CEDO, dreptul consacrat de aceste dispoziții, însă nu are un caracter absolut.

Indică apărarea că, inculpatul nu a perceput semnificația cererii înaintate, or, din materialele dosarului reiese că, Antoci Vasile a recuperat părții vătămate prejudiciul material, și din declarațiile depuse în prima instanță inculpatul a solicitat încetarea procesului penal în privința sa în legătură cu împăcarea părților.

Prin urmare, Antoci Vasile nu a perceput procedura în care s-a examinat cauza în prima instanță.

5.1. La data de 23 ianuarie 2023, avocatul Coban Igor în numele inculpatului, a depus recurs, în temeiul art.427 alin.(1) pct. 6), 8), 10), 11), 12) Cod de procedură penală, contestă decizia instanței de apel și solicitând aplicarea Legii nr.243 din 24 decembrie 2021 cu privire la amnistie în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, în privința lui Antoci Vasile.

6. Procurorul a depus referință la recursul declarat de partea apărării, pledând pentru inadmisibilitatea acestuia, ca fiind vădit neîntemeiat.

7. Examinând admisibilitatea în principiu a recursurilor ordinare declarate în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal conchide asupra inadmisibilității acestora din următoarele considerente.

Potrivit art.427 alin.(1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel doar în cazurile stipulate în textul normei vizate.

Conform dispoziției art.432 alin.(2) pct. 4) Cod de procedură penală, instanța de recurs, examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, fără citarea părților, este în drept să decidă asupra inadmisibilității acestuia în cazul în care constată că este vădit neîntemeiat.

Colegiul menționează, că potrivit practicii judiciare constante, erorile de drept pot fi erori de drept formal sau procesual și erori de drept material sau substanțial. Instanța de recurs verifică, dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

7.1. Reieșind din conținutul recursului declarat de către avocatul Țurcan Vitalie, instanța de recurs atestă, că recurentul invocă în calitate de temei pentru casarea deciziei instanței de apel, prevederile art.427 alin.(1) pct. 6) Cod de procedură penală, care stabilesc, că hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept admise de instanțele de fond și de apel în cazurile, când instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței.

Analizând decizia instanței de apel prin prisma erorilor de drept prevăzute de art.427 alin.(1) pct. 6) Cod de procedură penală, Colegiul penal constată că, asemenea eroare nu se confirmă la examinarea recursului declarat, dat fiind faptul că, la examinarea cauzei penale instanța de apel a respectat prevederile art.414 alin.(1), (5), 417 alin.(8) Cod de procedură penală, iar hotărârea adoptată cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția pronunțată și careva erori grave de fapt care ar fi afectat soluția instanței, nu s-au stabilit.

Potrivit prevederilor art.414 alin.(1) Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel.

Totodată, conform art.417 alin.(8) Cod de procedură penală, decizia instanței de apel trebuie să conțină temeierile de fapt și de drept care au dus, după caz, la respingerea sau admiterea apelului, precum și motivele adoptării soluției.

În continuare, Colegiul penal ține să menționeze că, respinge alegațiile recurentului referitor la faptul că, inculpatul nu a înțeles de ce era învinuit și ce semnifică procedura art.364¹ Cod de procedură penală, întrucât inculpatul fiind la etapa de urmărire penală a primit copia rechizitoriului prin care era învinuit de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.186 alin.(2) lit. d) Cod penal, fapt confirmat prin recipisa (f.d.134, vol. I) semnată de inculpat și avocatul său, ulterior, în cadrul ședinței de judecată din 20 mai 2021, conform procesului – verbal al ședinței

preliminare (f.d.210-214, vol. I), inculpatul a indicat că informația privind drepturile și obligațiile i-a fost înmănată, copia rechizitoriului a primit-o, documentele respective îi sunt clare (f.d.210 verso), în continuare, în cadrul aceleiași ședințe de judecată din 20 mai 2021, inculpatul la etapa soluționării cererilor și demersurilor, a solicitat admiterea și anexarea la materialele cauzei a cererii semnată de el cu avocatul lui Tica Sergiu (f.d.187, vol. I) prin care a solicitat ca cauza să fie examinată conform art.364¹ Cod de procedură penală, deoarece recunoaște vina integral și acceptă ca cauza să fie examinată în baza probelor prezentate la faza urmăririi penale, fiind întrebat de către instanță, inculpatul a indicat că cererea a scris-o personal, a semnat-o și o susține (f.d.210, vol. I), în continuare, instanța punând în discuție cererea inculpatului prin care a solicitat examinarea cauzei conform art.364¹ Cod de procedură penală, în urma explicării procedurii prevăzute de acest articol, la întrebarea instanței, inculpatul repetat a declarat că susține cererea înaintă, recunoaște săvârșirea faptelor indicate în rechizitoriu în modul formulat.

Mai mult, conform procesului verbal al ședinței de judecată din 20 mai 2021, inculpatul după ce a declarat că susține cererea înaintată și că recunoaște săvârșirea faptelor indicate în rechizitoriu în modul formulat, de mai multe ori (f.d.210, vol. I verso), instanța de judecată emițând încheierea de admitere a cererii inculpatului de judecare a cauzei în baza probelor administrate în faza de urmărire penală pe care inculpatul le cunoaște și nu are obiecții, a explicat inculpatului (f.d.211, vol. I) că odată cu admiterea cererii, el nu mai poate renunța pe parcursul procesului penal asupra opțiunii sale de a fi judecată cauza potrivit procedurii simplificate.

În această ordine de idei, Colegiul penal apreciază critic alegațiile recurentului referitor la faptul că, inculpatul nu a înțeles de ce era învinuit, ce semnifică procedura art.364¹ Cod de procedură penală.

Totodată, se reține că, argumentele specificate în recursul ordinar al avocatului nu au fost invocate în apel, sentința fiind atacată cu apel doar de către inculpat și doar în latura aplicării pedepsei.

Conform art.art.420 alin.(4), 427 alin.(2) Cod de procedură penală, nu poate fi atacată cu recurs sentința în privința căreia persoanele indicate în art.401 Cod de procedură penală nu au folosit calea apelului. În recurs pot fi invocate doar acele temeuri care au fost indicate și în apel. Astfel, temeiurile menționate la alin.(1) din art.427 Cod de procedură penală, pot fi invocate în recurs doar în cazul în care au fost invocate în apel sau încălcarea a avut loc în instanța de apel, în speță însă, nici prima condiție, nici cea de a doua nu este incidentă, motiv pentru care argumentele recurentului nu au nici un suport juridic, fiind neîntemeiate.

Având în vedere cele relatate, Colegiul penal atestă că instanța de apel la judecarea cauzei nu a comis erori de drept, care ar genera casarea deciziei adoptate, urmând a fi dispusă inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de către avocatul Țurcan Vitalie în numele inculpatului, ca fiind vădit neîntemeiat.

7.2. Referitor la recursul ordinar declarat la data de 23 ianuarie 2023, de către avocatul Coban Igor în numele inculpatului, Colegiul penal notează că, potrivit art.432 alin.(2) pct. 2) Cod de procedură penală, examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, fără citarea

părților, instanța de recurs este în drept să decidă asupra inadmisibilității acestuia, în cazul în care constată că, recursul este declarat peste termen.

Dispozițiile art.422 Cod de procedură penală, prevăd expres că termenul de recurs este de 30 de zile de la data pronunțării deciziei.

Din analiza materialelor cauzei penale, Colegiul penal reține că decizia motivată a Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 23 februarie 2022 a fost pronunțată la 06 aprilie 2022.

La caz, termenul de declarare a recursului se calculează din 06 aprilie 2022, ziua imediat următoare datei pronunțării deciziei motivate și a expirat la 10 mai 2022, aceasta fiind și ultima zi de depunere a recursului, pe când avocatul Coban Igor în numele inculpatului, a declarat recursul la 23 ianuarie 2023, respectiv cu depășirea termenului de declarare a acestuia.

Astfel, Colegiul penal stabilește că omisiunea de a respecta termenul de depunere a recursului nu poate fi imputată instanței de judecată, or, părțile urmau să se intereseze de soarta dosarului, având obligația de a întreprinde toate măsurile necesare, după cum sugerează și jurisprudența CEDO (*cauza Van Harn versus Germany, nr. 7557/03 din 11 septembrie 2007, cauza Ghirea versus Moldova din 26 iunie 2012*), de a proteja drepturile inculpatului de acces la instanță, inclusiv și de a depune în termenul legal cererea de recurs, fapt însă ignorat de aceștia, ce în consecință, s-a soldat cu omiterea nejustificată a termenului de declarare a recursului în acest caz.

Potrivit prevederilor art.230 alin.(2) Cod de procedură penală, în cazul în care pentru exercitarea unui drept procesual este prevăzut un anumit termen, nerespectarea acestuia impune pierderea dreptului procesual și nulitatea actului efectuat peste termen.

Conform art.231 Cod de procedură penală, termenele stabilite de prezentul cod se calculează pe ore, zile, luni și ani. La calcularea termenelor procedurale se pornește de la ora, ziua, luna și anul indicate în actul care a provocat curgerea termenului, afară de cazurile în care legea dispune altfel. La calcularea termenelor pe ore sau pe zile nu se ia în calcul ora sau ziua de la care începe să curgă termenul, nici ora sau ziua în care acesta se împlinește.

Colegiul penal menționează că, termenul de recurs este absolut și are caracter imperativ, în sensul că depășirea lui atrage decăderea din dreptul de a exercita calea de atac, iar recursul declarat după expirarea termenului se va respinge ca tardiv, deoarece legea procesual-penală ce reglementează procedura examinării recursului ordinar, nu prevede posibilitatea de repunere în termen a recursului.

Mai mult, Colegiul penal notează că, o astfel de soluție este compatibilă cu respectarea garanțiilor unui proces echitabil, în sensul art.6 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, având în vedere că prelungirea nejustificată a termenului pentru exercitarea apelului/recursului ar împiedica rămânerea irevocabilă, ca urmare a expirării termenului de atac, a hotărârii judecătorești emise în instanța de fond și ar leza, în acest mod, principiul securității raporturilor juridice. În hotărârea CtEDO pronunțată în cauza *Ponomariov vs Ucraina* (03 aprilie 2008) Curtea Europeană a notat că, deși în speță nu era vorba

despre desființarea unei hotărâri judecătorești definitive și irevocabile în urma admiterii unei căi extraordinare de atac în lumina unor circumstanțe noi descoperite, ci de redeschiderea unui proces prin repunerea în termenul de introducere a unei căi ordinare de atac, totuși, reînnoirea acestui termen pentru motive neconvingătoare, reprezintă o decizie care ar putea înfrânge principiul securității raporturilor juridice într-un mod similar cu o cale extraordinară de atac.

Colegiul penal reține și jurisprudența CtEDO în hotărârea pronunțată în cauza *Bodiu vs. Republica Moldova* din 18 iunie 2019 (cererea nr. 7516/10), în care Curtea a statuat că admiterea cererii de recurs după o perioadă de timp considerabilă și în absența oricărei explicații plauzibile cu privire la motivul pentru care partea s-a aflat în imposibilitate de a se adresa mai devreme, s-a soldat cu ignorarea unui întreg proces judiciar, și în consecință s-a constatat încălcarea principiului securității raporturilor juridice și a dreptului la un proces echitabil garantat de art.6§1 CEDO.

În astfel de circumstanțe, rezultă că recursul declarat de către avocatul Coban Igor în numele inculpatului, urmează a fi respins ca inadmisibil, deoarece este depus peste termen.

8. În temeiul art.432 alin.(1), (2) pct.2), 4) Cod de procedură penală, Colegiul penal

d e c i d e :

Inadmisibilitatea recursurilor ordinare declarate împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 23 februarie 2022, în cauza penală în privința lui *Antoci Vasile xxxx*, pe motiv că recursul avocatului Țurcan Vitalie în numele inculpatului este vădit neîntemeiat, iar recursul avocatului Coban Igor în numele inculpatului este declarat peste termen.

Decizia este irevocabilă.

Decizia motivată pronunțată la 16 martie 2023.

Președinte

Timofti Vladimir

Judecători

Țurcan Anatolie

Plămădeală Ghenadie